

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

In Festo S. Thomæ Apostoli. Thomas vnuſ de XII. qui dicitur Didymus, non
erat cum eis, quando venit Iesuſ. Ioan. 20.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](#)

IN FESTO S. THOMÆ
APOSTOLI.

Thomas unus de XII. qui dicitur **Dymus**, non erat cum eis, quando venit Iesus. Ioan. 20.

Iacob. Gen. 46. allato nuncio, viuere Iosephum, præ gaudio vix credebat: at viso ipso, exclamabat: tam letus moriar, quia videlicet tuam. Similiter S. Thomas.

De quo nos.

- I. Quod iuxta periculosa & noxia sit prauorum Societas.
- II. Qualis D. Thomas fuerit desellus ingratit. & incredulitatis.
- III. Cur imperfectiones Sanctorum commemorentur.
- IV. De Conuersione S. Thomæ & Martyrio.

PARS I.

Quod periculosus item ac noxius sit prauorum usus.

Praefu-
gendi.

Verum eximiae, de mali consortij fuga, gnomæ produntur. 1. Solon. Cum malis commercium non habeto. 2. Cato. Cum bonis ambulato. 3. Philemon: Cum improbo iter ne feceris. 4. Epictetus: Scito inquinari, qui cum malo ingenio conflitatur. 5. Ps. 1. Beatus vir, qui non abiit in consilio impiorum, &c. 6. Quia periculosum: Cant. 1. Nolite mirari, quod fuscasim. 1. quia decoloravit me sol. 1. animalis concupiscentia calor. 2. Filii matris mee pugnauerunt contrame, ut seductores insidiantur pii.

Sic vidi & descripti sunt, Apocal. 9. Numerus equestris exercitus vices millies dena millia, seducentium, Et qui sedebant super equos dæmones, qui ministri hominibus ad multa vtuntur, habebant loricas igneas ac sulphureas; se enim ipsos vrunt & conspurcant detraetores bonorum & corruptiores. Et capita eorum erant tamquam

leonum rabida & saua: & de ore eorum procedit ignis sermo adustulans bonos, & sumus obfuscans, & sulphur maleolens late ab his tribus plagiis occisa est terra pars hominum. Vere Ps. 5. sepulcrum patens est guttura eorum.

II. Fuge Scyllam. 1. Nā Ecc. 12. Quis miserebitur incantori à serpente percusso; & omnibus, qui appropiant bestiis? Sic & qui coniunctur viro iniquo, & obvolutus est in peccatis eius. 2. Ecc. 13. Si communicabit lupus agno aliquando; sic peccator iusto.

3. Ecce euentum, Psalm. 105. Commixti Exempla. sunt inter gentes, & didicerunt opera earum; & factum est illis in scandalum. 2. Ideo Deus, Num. 5. Precipe filius Isr. ut eviciant de castis omnem leprosum, & qui semine fluit, pollutusque est super mortuo; evicte de castis, ne contaminentea, cum habitauerint vobiscum. 3. Ea de causa iratus regi Iosaphat Deus, quod Achabi peruersti amicitiam expetivit, ait: 2. Par. 19. Impio probas auxilium; & iis, qui oderunt Deum, amicitia iungeris: Idcirco viam quidem Domini merebaris; sed bona inuenta sunt in te.

III. E contra, Bonorum expetenda so- Boni appre- cietas est. 1. Gen. 33. Laban satetur, ingresso in domum fratrem Iacobo, Deum & omnem benedictionem intrasse. 2. Idem Gen. 32. Putiphar de Iosepho famulo confitetur. 3. Ab arca Domini, 2. Reg. 6. dominus. Obededom benedicta ditaque est paucis mensibus. 4. Ita sceleratus, 1. Reg. 19. Saul inter prophetas prophetavit cum catervis. 5. Tumultuarie cadaver ad Elisei ossa proiectum. 4. Reg. 13. redibat in vitam. Ita bonorum prodest consuetudo.

Ecce S. Thomas adhaerens Domino, animose, ceteris ex morte Lazari attontatis, aiebat: Ioan. 11. Eamus, & moriamur cum illo. At cum non erat cum Apostolis, quando venit Iesus, etiam iuratis id non credebatur.

Tt PARS

PARS II.

De Thome ingratitudine, & incredulitate.

Beneficiorū I. **T**homā, vñus de XII. q. d. specialiter à ingratiū-
dō parvissimā dono gratiarum, toties ei q. sacramento
p. uro. **D**omino electis, dilectis, donatis
addictis, miraculorum testibus, &c. ex-
hīscē vñ^o ita sūi, Dominiq; immemor fuit.
1. Isa. 1. Audite Cœli, auribus percipite terra;
quoniam Dominus locutus est; Filios enutriū,
& exaltaui, ipsi autem spreturunt me. 2. In-
gratitudinem talem exprobrat Davidi
Nathan, quo verb's suis pondus adderet;
ait, 2. Reg. 12. Ego vñxite in Rege Isr. Erui te de
domo Saul, & deditib⁹ domū Domini tui, &c.
& si parua sunt hæc, adiūcia maiora. Quare ergo
contempsisti verbum Domini, ut faceres malum
in conspectu eius?

**Parit ido-
latriam.** 1. Immaniter ingratus ille, Ps. 40. Qui
edebat panes meos, magnificauit super me sup-
plantationem. Hic traditor prodidit Do-
minum, Thomas non eredit rediui-
uum. 2. De populo idololatra Moses ait:
Deut. 32. In crassatus est dilectus, & recalcitra-
tus; impinguatus, dilatatus dereliquit Deum
factorem suum, & recessit à Deo salutari suo.
O pudor, & dolor: Et Thomas vñus de XII.
3. Ezech. 16. Lanū te, & ingrata Synago-
ga, & eniundauit sanguinem tuum ex te; &
vnxí te oleo, & vestiū te discoloribus, & ornau-
te ornamento: hinc ornata es arg. & perfecta
eras indecor et tuo, quem posueram super te; dicit
Dominus Deus. Et habens fiduciam in pulchri-
tudine tua, fornicata es.

**Exaggera-
tio vitii.** Vah! Ex tantilla tantam factam patra-
re tanta ad tantam ingratitudinem! Puel-
lam rusticam, à parentibus infamem, fa-
ctam reginam fe vulgare lixis & caloni-
bus? Quo de grauius queritur Ier. 3. Ecce
locata es, ingrata Synagoga, & fecisti mala,
& posuisti: siccine Thoma, Vnus de XII.
Eheu! Isa. 26. In terra Sæctorum iniquageſit.
Ira Lucifer: Eze. 28. Tu Cherub extensus &
protengens, in medio lapidū ignitorū ambulasti.
Quomodo cecidiſti Lucifer, qui mane oriebaris;

Ingrate Thoma, & siccine ad incredulita-
tem prolaberis?

II. Attamen incredulitatē eius multi
excusant ad populum. 1. Petrus Chrys. ait credulus
prophetiam fuisse, qua è plagiis Domini excusatur.
confirmaretur resurrectio. 2. Haymo vñl.
permisum dubitare ad nostram fidem
firmandam. Vt cœcus natus ad Dei glo-
riam; non ob delictum suum aut parent-
um. 3. Ita & S. Greg. qui addit; sicut Iosephum
de B. V. integritate addubitare
permisit; quo certior eius testis foret.

4. Quare, 1. Aug. serm. 156. de temp. Einuill.
Quam bona ignorantia, quæ eruditus ignarus, tu.
quæ instruxit incredulos? Quam bona infidelitas,
quæ seculi fidei militauit? 2. S. Cyril. Quā-
nū mihi Thomas videri soleat non infidelitate
magis, quam summo amore perturbatus fuisse;
quia Dominum oculis suis non videbat. 3. Amplius S. Bern. hom. 2. super Missus est; Plus
nobis Thomas dubitatio ad fidem profuit; quam
aliorum Apostolorum citio credentium fides. 4.
Euthy. Dubitatio hæc Apostoli multos alios
confirmat, & ad dubitatione liberat. 5. Cyrillus
nil eum peccasse vult, ad quod resurre-
ctionem credere non teneretur; vt pote
nondum ab Ecclesia ceu articulum fidei
declarata; quod factum dein Apoſto-
lorum in Concilio.

Evidem ipsum non omni culpa ab-
soluerim; vnum nolle credere viris 10. Et 11.
sic nō credere, vt diceret: Nisi video in ma.
Magnibus eius fixuram clauorū, & mittā manū in & doli-
lat⁹ ei⁹, &c. nō credā. Ecque ista obstinacia? agro-
ueruntur.

Plane quanto maior, tanto ad conuer-
tionem difficilior. Hoc magnatū & Doc-
torū ingenii est; itemq; eorū; qui à ve-
ritate exciderūt. 1. Vnde Angelus Zacha-
riæ prædicationem Baptistæ exaggerans,
ait: Luc. 1. Et multos filiorum Isr. conuertet ad
Deum; q. d. qui difficilius conuertuntur,
quam ethnici, &c. Videte hic decē in vno
conuertēdo fæcordote ne quicq; laborare.
Dein obstinacia causa erat inueteratio:
nam

nam diu in errore iam hæserat. Ita peccatores inoliti. Ecce Matth. 4. Vocante Domino Iacob & Ioannem cum patre Zebedeo, illi protinus sunt secuti; hic non.

P A R S III.

Cur imperfectiones Sanctorum commemorantur.

Credere est prius, & mortaliter videre possumus, & Beato sumus.
I. **N**isi video, non credam. Fallaris Thomas, prius credendum, quam videndum est. Fides mortalium est in mundo; Visio, beatorum in celo. 1. Iacobo Laban ait: Gen. 29. Non es in loco nostro consuetudinis, ut minores ante tradamus adnuptias, &c. Lia, militans Ecclesia, erat lippa oculis: Nam hic in enigmate videamus: Rachael autem decora facie, & venustu aspectu: qualis Triumphans Eccl. videns reuelata facie ad faciem, sicut est. Tametsi Lia fecunda meritis in tempore gratiae: Rachael sterilis fuerit. Quare Lia prius ducere oportet, quam Rachaele perfriu.

Contraria est infidei. Quid? Incredulorum est, non Apostoli, velle Videre, ut credant: Ioan. 6. Quod ergo signum facis, ut Videamus, & Credamus?

Apostolorum vero est, Io. 5. Nos credimus & cognovimus; quia Tu es Christus Filius Dei viui. 2. Vbi Aug. tract. 7. in Ioan. Dicit prius, Credimus; quia Cognovimus: Ut doceret occulta Dei mysteria credenda esse, ut cognoscatur, & Fidei cognitione esse pronittenda. 3. Et enim ait S. Prosper lib. de vita contemp-

Et Eides non fides ex intellectu; sed intellectus ex fide nascitur. 4. Hinc Sponsæ dicenti, Cant. 2. Indica mihi, quem diligit anima mea, ubi cubes in meridie. respondetur: Mureulas aureas faciemus tibi, ad aures sc. vermiculatas argento. q. d. audias prius, quam videoas. Nam Rom. 6. Fides ex auditu est. Iob. 42. Auditu auris audiuit; nunc autem oculus meus videt te. Et Thoma ait; Nisi video, non credam?

Defectus Sanctorum proponuntur. II. Thomæ autem incredulitatem Deus proponi sinit, ut & aliorum Sanctorum defectus; quo nostros cognoscamus; ac emendemus ex exemplo: Non nos excusemus per Sanctos ad eorum contumeliam.

H. Diuis faciunt, quod Palatini Regis Malieis Hanon missis à Davide quibus barba & abiuuntur. vestes illi pescabat, 2. Re. 10. ad usq; vereda.

Ita ad nostrum emendationem, noui Bonibent excusationem se peccatorem non celat: utuntur.

1. Tim. 1. Quia Christus Iesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere, quorum primus ego sum: sed ideo miseric. consecutus sum, ut in me primum ostenderet Christus Iesus omnem patientiam; ad Informationem eorum, qui creditur sicut illi in vitam at. Ecce finit; Information. Bene ergo Ecclesia pariter laudes & laudes Sanctorum proponit: sicut Romani eodem in curru triumphali & triumphalem & mancipia collocabant; qui, dum ceteri eius facinora heroicæ predicabant, contumelias ei, mortisque memoriam ingereret. At nos meras Diuis laudes accinimus ex eoru & recte, & male factis; ex hisce quod omissa conuerterebant adobruerent Sanctis meritis. Vnde praecipua Deo laus existit, qui dat gratiam tualem hominibus. O fiduanam post incredulitatem, (que reliquos non metiri, sed decipi putaret) drepente se discipulis sicut Dominus: infer, ait, digitum, &c. O misericordiam, O amor!

Cui Thomas amore respondens pari exclamat, Deus meus, &c. Hunc item ante in Iudeam metuerent, Thomas autem ad eos: Eamus & nos, & moriamur cum illo. Io. 2. Sicut Ethai Satrapa ad David fugientem Absalonem: 2. Reg. 15. Vixit Dominus, vixit Dominus meus Rex: quoniam in quocunq; loco fuerit, siue in morte, siue in vita; ibi erit seruus tuus. Quia generositas adeo placuit Davidi, ut eum e tribus summis Ducibus constitueret unum. Ita & illa Thomæ sic Dño placuerat, ut iam non desereret in errore.

Hoc tale orabat Ezechias rex, audito se moritum: Isa. 38. 4. Reg. 6. Obscuratio poenitentia est Domine, memento queso, quomodo aubilauim coram te in veritate, & in corde perfecto; apud Deum flectendū.

Tt. 2. & quod

& quod bonum est in oculis tuis fecerim. Mulum valet bonorum operum recordatio apud Deum. Psalm. 131. Memento Domine David, & omnis mansuetudinis eius.

PARS IV.

De conversione S. Thomae, & martyrio.

Incredulus
à Domino
seruatus
est.

I. Infer digitum tuum hoc. Visa mulier Ecclesia, Apoc. 12. cum XII. stellis Apostolis: Vnam Sathan iam detrahere nitebatur, qui cauda trahebat tertiam partem stellarum caeli, & misit eas in terram. At obstat ei Deus. Nam Psalm. 36. Homo cum ceciderit, non collidetur; qui a Dominus supponit manum suam. Ideo Dominus: Vide manus meas, affer, &c.

Quem ca-
cetus tactu
cognovit,
& credidit,

Hic ille: Dominus meus, &c. Cæcus atretando res cognoscit: 1. Ut Isaac, Gen. 27. Accede hoc fili mi, vt tangam te, vtrum tu sis filius meus Esau, an non. Ita cæcus Thomas tactu voluit explorare de Domino. Quem vere resurrexisse perfecte agnouit, non imperfecte vt deceptus Isaac: Vox quidem vox Iacob est; sed manus sunt Esau: 2. Dic Thoma. Psal. 76. Deum exquisiti manibus meis nocte incredulitatis contraeum; & non sum deceptus.

Mirabile
gratia fuit:
Et quidem
Sacerdota-
lis, tangere
Chrismum.

Quæ quanta gratia? Ab amantissima & gratia fuit: amatissima Magdal. ipso resurrectionis die tangi noluit Dominus: Ioan. 20. Noli me tangere. vel ad pedes: hic vero & latus offert. Mirum? S. Equanam? 1. Sacerdos erat Thomas. Sacerdotibus, Num. 4. licetbat Arcam foederis tangere. 2. Apostoli erant Fidei testes XII. Act. 10. Vnde, ceu è XII. fontibus Elim, Exod. 15. hauriret orbis. Isa. 12. Haurietis aquas de Fontibus Salvatoris. 3. Apostoli erant q. exploratores terræ, tangunt, portant Ecclesias Botrum Christum; populumque animant ad pugnandum pro terra benedicta. 2. Pet. 1. Non enim in dolas fabulas secuti, non amfecimus vobis D. N. I. Christi virtutem & præcognitionem, sed speculatores facti illius magnitudinis.

Hanc in Thabor cominus viderat Peter.

II. Antipater Idumæus, Herodis magnum pater, apud Cæsarem proditoris plaga reus cum perageretur, teste Eccles. hist. in non. Antipatro: nil respondit: pectus nudavit, cicatrices ostendit: Demum ait: Has prot, proque patria in præliis excepti, sanguinem profudi credere nunc si vis, accusatori meo, meum esse proditoris. Protinus absolutus est, ac insuper honoribus & præmiis auctus amplioribus. Ita suum corpus S. Thomæ aperuit Dominus: 2. Hoc & sponsæ Cant. 5. præstitit, Aperi mihi soror mea sponsa: quia Caput meum plenum est spore, & cincti mei guttis noxiæ: i. Humanitas mea displagata est: vide Infer digitum.

O Amor: re ipsa, non tam voce vocat. Fad., 10. Isa. 42. Non clamabit vox eius, non audietur vox foras; calatum quassatum non confringet, & linum fumigans non extinguet. Ideo Infer &c. O misericordiam, & benignitatem.

Aberrantes à Iericho duos pie reducens sacerditer obiurgat ignotus: Luc. 24. alii autem ostulti, & tardicorde ad credendum. Longe agit dominus aliter cum Thoma, vt cum agro. Infer. minu. &c. Noli esse incredulus, sed fidelis. è diuerso iterum, Mar. 16. Discubentibus IX. apparuit illis Iesus, & exprobrauit incredulitatem eorum. O Domini patientiam & longanimitatem.

Disce non statim vindicare delicta, re- Reprobabit
fractarios desperare & peccatores. Pa. est lapsus
tienter expecta, re expecta. 1. Theophil. hic, affilios
Vide, quomodo propter unum hominem non descendere. Dominus, & la-
tus ostendere; vt saluet animam vnam incre-
dulam: Ita & nos neque minimum contemnere
debemus. 2. Trucis reprobi Caini vox est: Gen. 4. Nunquid custos fratris mei sum ego?
3. Desperanti Iude: Peccavi tradens sanguinem iustum: reprobi reddunt: Quid ad nos.
Tu videris. Vah! Sacerdotes hi, an latro-
nes? Non sic Dominus cū seruo Thoma.
III. Euenit

*Felix tacit
vixi que
Thomas.*

III. Euenit huic, quod Moysi; & feli-
cior. Exo. 32. isorabat: Si inueni gratiam in
oculis tuis, ostende mihi faciem tuam. Hęc ne-
gabatur: tergum videre dabatur, iusso sta-
re in foramine petræ: ubi viso fulgore
exclamat Moses: Dominator Domine Deus.
Non ei dabatur tangere. &c. Et Thomas
per foramina Petræ cognito Domino,
exclamat: Dominus meus, & Deus meus!

*Lux fidei
et ipsa emi-
tis ipsi.*

Ex confracto Domini latere emicuit
lux Thomæ & Ecclesie: sicut Iud. 7. è col-
lis lagenis Gedeonitarum lux apparens
his victoriam, isti terrorum attulit.

*Datum ei
plus ceteris
de Christo.*

Quid si S. Thomas attonitus visu in
medio fuerit q. extra se factus? q. d. Quis
me nunc beator. 1. Dominus Petro clau-
ues dedit, pedes Magdalena, dextram la-
tronii bono, pectus Ioanni clausum; mihi
manus, pedes, latus, aperta omnia. 2. Di-
cat cum Regina Saba, visa Salomonis au-
ditaque sapientia: 3. Reg. 10. Verus est ser-
mo, quem audiui in terrae super sapientia
 tua. 3. Quare, quod Sauli prædictum,
 1. Reg. 10. In filiet in te spiritus Domini, &
 mutaberis in virum alterum. Idem Thomæ
 factum est.

*Boc opera
fint discre-
sa.*

At duo iussit eum Dominus: Inferre
digitos in loca clauorum, id est, discretio-
nem operum: & manum in latus, id est,
operandi facultatem. Nimurum sic in Le-
uitico sacrificia omnia sale conspergi iu-
bentur. Et sponsa: Cant. Manus mea distil-
lauerunt myrrham, & digitus mei pleni sunt
myrrha probatissima: idque omne in loco
clauorum, inque latere, id est, permerita
Christi passi opera poenalia vim obtinet.

*Reservatio-
rum Chri-
sti vulnerū
et ipsa.*

IV. Infer, &c. q. d. Disce me, disce vul-
nera, causamque seruorum. Prima est;
vtidem post resurr. esse, quod ante fue-
rat, teneatur. Chrys. ho. 86. in Ioan. Aug. Psal.
74. Et p. 49. q. 1. Beda, Cyr. 2. Ut signa me-
moria gerat beneficiorum, & infinita
misericordiae. Haymo in Ioan. 3. Ut irato
Patria ostendat placando. Amb. in vlt. Lu-

Cypr. ser. de S. Baptista, Beda.

4. Utin extr. iudicio electis ea ad sola-
tium, reprobis ad tormentum exhibeat.
Haymo, &c. 5. Ut sint ipsi met tropæ suæ
generositatis inuictæ. Amb. in vlt. Luc. Bern.
ser. 3. dñresur. Bed. 7. Causa. Ut ea sint asyla
tentatis contra dæm. car. mundum: sint
piis columbis requies optata, &c. Bern. ser.
61. in Cant. 8. Causa: Ut aeternum cognos-
catur manuū eius pro nobis opera, pedū
labores, lateris cor, & cordis amor &c.

Credere est S. Thomæ isto tactu ac vi-
su mirificos additos fuisse animos ad fuit ad
Martyrium. Sicut 1. Mab. 6. elephantes martyriū.
succo mori viso in prælium exarserunt.
1. Hinc intrepide S. Thomas Calamine
Indiae vrbe se stitit lanceis transadigēdū.

Vnde cum hasta, vt in signi, pingitur. *Hasta insi-*
1. Et vero regale est insigne hasta, sicut gne regium
diadema. Virgilius Aeneam ut Regem est.
repræsentaturus, binam anulato crissantem
hastula ferro, inducit. 2. Festus Pompeius ait,
Viris generofis olim hastas offerri solitas.
3. Ideo, ait Plut. statuarius Lissippus Ale-
xandro Mag. hastam in manum dedit, in-
signe regium. 4. Ideo, ait Cyril. Deorum
statuæ cum hastis ponebantur.

Captivi quoque subhastabantur: ita &
S. Thomas sub hastam subiectus est Do-
minis seruus perpetuus. Felix subhasta-
tio: iugum enim Domini suave est, & onus le-
ue: aeternumque gaudium. Amen.

IN FESTO S. THOMÆ APOSTOLI.

Suppleuit Enucleator.

*Cum sero esset die illo, & fores effens:
clausæ, venit Iesus, & stetit in
medio eorum.*

Io. 20.

*Iacob, Gen. 45. audito, filium suum Ioseph
viuere, dominique AEgypto;*

T. 3 quasi